

Miért kárvallottak?

— Kiss Gyula milyen ember?

— Rendes, jó munkaadó. Bár fiatal, én úgy ismerem meg, mint akire számíthat a cég.

— És Papp Lajos?

— Régi munkásunk, ő volt az egyik legjobb fűrészgépes. De 1972 októberben megcsontult két ujját, azóta nem találja helyét... Most ő is anyagmozgató.

— Tehát nem azért kerestek olyan keveset, mert elölgják az időt?

— Hát ezt semmiképpen nem mondhatom... — válaszolt kérdéseimre a göngyölögüzem vezetője.

Kiss Gyula: — Nézze, itt a júliusi lapom: 923 forint 90 fillért kerestem, kétszázhuszonegy órával. Ennyi idő alatt sok vagon fát kell a fűrészhez cipelni, pakolni, válogatni, de lehet ennyiből élni családdal? Csak az tart vissza, hogy már harmadik esztendeje itt vagyok és nem szeretek vándorolni. A pohár lassan betelik, a vállalat tavaly október óta tartozik 150 mázsa göngyölög rakodásáért. S nemcsak nekem, hanem a többieknek is.

Papp Lajos: — Mondja kérem, mit tegyünk? Ez így nem mehet a végletekig. Dolgozunk, eltöltjük a napot, s még az OTP-részletre sem elég. En már nem nagyon változhatok a hiányos kezem miatt. Rókkantságba nem mehetek. A telepvezető a központra hivatkozik, majd ott intézkedik. Csak győzők kívánni...

Színhely a Gyümölcs-Zöld-ség Göngyölögellátó Szövetkezeti Vállalat szegedi telepe. A kis üzem hat-hét géppel, s 60 emberrel dolgozik a Nagyállomás mögött. Rakodói manapság bizony elég hiányosnak tűnő helyzetéről számolnak be. Lehetséges lenne, hogy 1973-ban nálunk nem fizeti pontosan egy törvényesen bejegyzett vállalat a munkabért?

Az irodában Nagy István telepvezető fogad.

— En csak augusztus elseje óta vagyok itt, megbízott telepvezető. De tudom, legalábbis gondolom, a fiúk nem hazudnak. A baj — a távolság miatt van. Budapesti cégünk Békéscsabai üzeméhez tartozunk, nagy utat kell bejárni a papiroknak. Aztán valahogy az üzem központjában néha elkeveredik egy-két adat. Megecsik az ilyesmi.

— Tehát igaz, hogy Kisséknek a tavaly októberi munkáért még 1973 augusztusában is tartoznak?

— Csak pár száz forintról van szó, de — a cég valóban tartozik. Hogy október óta miért nem rendezték? — ezt én nem tudom megmondani. Sajnos, ilyesmi a múlt hónapban újból előfordult.

— És intézkedett, hogy haladéktalanul megküldjék az elmaradt összegeket?

A hibára már rájöttek Békéscsabán, ott tévesztették el 193 úrméter fa bérszámfejtését. A legközelebbi fizetésnél remélem, küldik a kárpót-lást...

Hogy furcsa érzéseink támadtak a Gyümölcs-Zöld-ség Göngyölögellátó Szövetkezeti Vállalat szegedi telepének helyzetéről — nem lehet csodálkozni. Itt valóban parkját ritkító körülmények uralkodnak; megtört állapot az egy éve húzódo bérfizetés, a rossz elszámolás! Talán sze-

mélyes ellentét, a telepvezető és a munkások közötti harc miatt? Nem, az okok másról árulkodnak, messzebbre vezetnek.

*

Nagy István: — A szegedi göngyölögtelepet 1971. nyarán átszervezték, mert régi vezetői felmondtak, elmentek. Akkor veszítettük el önállóságunkat, először Kecskeméthez, majd Békéscsabához csaptak bennünket. Nincs értelme tagadni — azóta elég nehezen létezőnk, akadozik a helyi gépezet. Pedig a munkánkra szükség van. Az ERDÉRT elhalmoz bennünket rendeléssel, még exportra is gyártunk zöldség-gyümölcs ládákat. Ha volna létszám, konténerládákat készíthetnénk.

Akadózó gépezet? — alighanem túl jóindulatú megítélés a dolgoknak. Hisz mint meggyőződtem róla, a szegedi telepen még bérelszámolót sem foglalkoztat a vállalat, tehát a dolgozók munkabérének pontos kiszámításához a legalapvetőbb feltételeket sem teremtette meg. Lehet erre magyarázat az, hogy az üzem régi vezetői elmentek? Aligha — ennek ugyanis több mint két esztendeje már! Azóta nem volt elég idő rendbehozni a működést, az új szervezetet? Kifizetni az elvégzett munkáért járó bért?

Matkó István

Magyar—lengyel kulturális megállapodás

Szerdán dr. Rosta Endre, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke és Tadeusz Hanuszek, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete aláírta a varsói Magyar Kulturális Intézet és a budapesti Lengyel Kulturális és Tájékoztatási Központ

tevékenységét szabályozó kormánypolitikai megállapodást a KKI-ban.

A most aláírt dokumentum tovább szélesíti az együttműködés lehetőségeit, hozzájárul az országaink közötti kulturális kapcsolatok erősödéséhez.

Emberek és automaták

Az automatikus gyártóberendezéseket mindig csodálattal szemléljük, hiszen látványuk is szépek, s ilyenkor eszünkbe jut, mily sokra képes az ember, ha lehetősége adódik az alkotásra. Korunk vívmányai hatványozottan elősegítik a technikai fejlesztést, amely egyúttal az emberi jólét emelkedését szolgálja. A mi környezetünk iparának technikája, technológiája sem mentes ezektől az impulzusoktól. S a technikai és a gazdasági fejlődésünk jelenlegi szakaszában az automatizálás a népgazdaság valamennyi ágazatában egyre inkább előtérbe kerül és fokozott jelentőségű. Erre utal a Gazdasági Bizottság tavalyelőtti határozata is, amely előírja az automatizálással kapcsolatos feladatokat. E határozat értelmében meg kell vizsgálni és fel kell térni az automatizálás kiterjesztésének feltételeit, s meg kell jelölni azokat a területeket, amelyekben az automatizálás ütemének fokozása kívánatos.

1.

Böngészgettem egy felmérés adatait, amely igen részletesen taglalja Szeged és Csongrád megye iparvállalatainak gépesítettségét, azon belül pedig az automatizáltság fokát. Érdekes olvasmány, sok minden kiderül belőle. De előbb tisztázni kell legalábbis két fogalmat az automatizáltsággal kapcsolatban, mivel az automata gépek és berendezések alapvetően két nagy csoportra oszthatók: teljesen automatizált gépekre és berendezésekre, illetve félautomata gépekre és berendezésekre. Teljesen automatizált az a gép, készülék, amely működése során, különböző művelet-elemekből álló munkafolyamatokat előre meghatározott program szerint, folya-

matosan, külső beavatkozás nélkül végez. Emberi beavatkozás csak a beállítás-hoz, valamint munkavégzés közben felügyeletként szükséges. A félautomata gépek és berendezések működésük során egyes műveletek elindítását, illetve elvégzését rendszeresen csak emberi beavatkozással végzik, míg a munkafolyamat más műveleteit pedig önműködően hajtják végre.

Amikor a gépekről és az automatákról beszélünk, sokan hajlamosak az ember szerepét háttérbe szorítani. Ugyanakkor az is köztudott, hogy a legokosabb gépeket is emberek alkotják, s csak az emberek „parancsára” engedelmesskednek, az emberek javára végzik tevékenységüket. A programvezérlésű utasításokat is emberek adják a gépeknek, tehát az alkotó ember mindig is elsődleges marad, akár mily tökéletes masinákat állítunk a termelés szolgálatába.

2.

A vizsgálat szerint Szeged és Csongrád megye állami iparában a gépek és gépi berendezések közel egyharmada automatizált, de ezen belül a zöm félautomata berendezés. A teljesen automatizált berendezések aránya az állami ipar összes gépeivel viszonyítva csak minden kilencedik, s ebből a programvezérlésűek aránya 7 százalékos. Ha részletezzük, ilyen képet kapunk: a minisztériumi iparában az összes gép, berendezés 32 százaléka automatizált, 10 százaléka teljesen automatikus és 8 százaléka programvezérlésű teljes automata. A tanácsi iparában a berendezések 34 százaléka automatizált, de a teljesen automata gépek aránya csak 3 százalék. Inkább találni eltérést az iparágaknál, hiszen a nehéziparában az automatizáltság foka megfelel az átlagnak, de a könnyűipar már meghaladja azt, míg az élelmiszeripar alatta marad az átlagnak. Sőt tovább lehet menni a tényekben, mivel a könnyűiparában levő automaták többsége csak félautomata berendezés, a nehéziparában pedig az automaták zöme programvezérlésű teljes automata, s főleges kommentálni, hogy a programvezérlés a legfejlettebb foka a gépesítésnek.

Ha az elmúlt tíz esztendő iparfejlesztését vizsgáljuk, kiderül, hogy az újonnan létesített üzemekben semmivel sem magasabb a technikai színvonal, mint a korábban alapított cégeknél. Ettől füg-

getlenül néhány vállalat gépparkja igen színvonalas, a legelőrehaladottabb technikát és technológiát képviseli. Az Alföldi Porcelángyár összes gépi berendezésének például 71 százaléka automatizált, bár többsége csak mechanikus vezérlésű. A kőolajtermelés gépeinek 69 százaléka automatikus, de ennek viszont több mint a fele programvezérlésű, azaz a vállalatok közül itt a legmagasabb az automatizáltság foka. Hasonlóan jó paraméterekkel rendelkezik a szentesi Kontakta, de ugyanakkor a Gumiipari Vállalat szegedi gyáranak technikai szintje nem haladja meg az átlagot, a kábelgyáré pedig el sem éri azt. A kőolajfűtési üzem gépei között csak elvétve akad automatikus, a Fűtőber csongrádi gyárában pedig nincs is automatizált gép.

Az adatokból az is kitűnik, hogy kevésbé becülik meg az automatikus berendezéseket, mivel a kihasználtsági fokuk gyenge. Az elmúlt esztendőben a szegedi és a Csongrád megyei gyárakban az automatikus gépek csak 60 százalékosan voltak leterhelve, alig valamivel jobban, mint a nem automatikus berendezések. A kétféle színvonalon levő gépek és berendezések kihasználtsági aránya alig haladta meg a lehetőségek felét, a tanácsi iparában még ennél is rosszabb volt az arány.

Az adathalmazból ki lehet olvasni az építőipar, a mezőgazdasági munkák, a kereskedelem és a vendéglátóipar gépesítettségének színvonalát is. Legrosszabb a helyzet a mezőgazdaságban.

3.

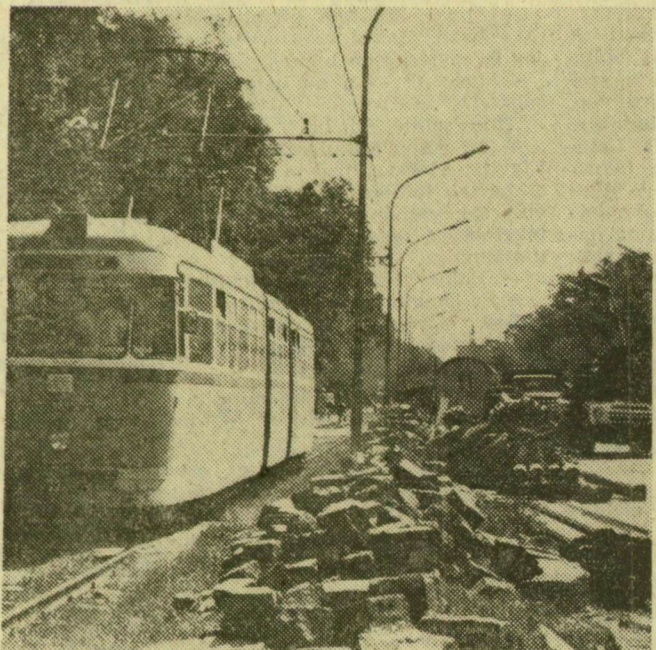
Mit lehet kiolvasni és milyen következtetéseket lehet levonni a statisztikai felmérésből? Elsősorban azt, hogy a mai technikai forradalom idején érdemesebb volna jobban odafigyelni a gépi beruházásokra, s belátni azt, hogy nem mindig a meglévő, de elavult masina az olcsó, akkor sem, ha még „fenntartja” a céget, sőt nyereséget is garantál.

Mi lesz holnap? Erre kell figyelni. Az csak a szólásmondásban igaz, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok. A gazdasági életben ez hazugság, alattó, s az így elszundikált cégeknek keserű lesz az ébredés. Inkább maradjunk annál, engedjük ki kezünkől azt a soványka madarat, hogy holnap kövérebbhez jussunk.

Gazdag István

Épül a sugárút

Szegeden, a Kossuth Lajos sugárút átépítésének első lépése a terelőutak biztosítása volt. Ezt már csak azért is érdemes elmondani, mert aki ismerős az utak világában, tudja, hogy az ilyen jó terelőutak ritkaságszámba mennek. Időközben hozzáálltak az építők a sugárút újjáteremtéséhez is. A nagy vállalkozásnak egyelőre csak kisebb munkái kezdődtek meg, kivéve a kórház előtti részt, ahol a KE-VIEP dolgozói már hozzáfogtak az út átvágásához a főcsatorna számára.

A kezdés legbiztosabb jele: építőanyagok tornyosulnak a villamosin mellett

Az építkezés első tennivalója: a tuskók kiemelése sem könnyű feladat

Somogyi Károlyné felvételén A kórház sarkán a főcsatornának készül a hely, átvágják a sugárutát

Nőküldöttségünk hazaérkezett Helsinkiből

Eredményes volt a konferencia

Az elmúlt napokban a finn főváros adott otthont az európai országok nőszervezetei háromnapos konferenciájának, amelynek összehívását a finn nőszervezetek kezdeményezték. Szerdán hazaérkezett a konferencián részt vett magyar delegáció. Erdei Lászlóné, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke, a küldöttség vezetője a Ferihegyi repülőtéren a helsinki tanácskozás céljáról, jelentőségéről egyebek között elmondta:

— A Dipoli palotában megrendezett nőkonferencia munkájában 26 európai ország 175 képviselője vett

részt. Az egybegyűltek főváros adták az európai nők helyzetét, a kontinens biztonságának és együttműködésének kérdéseit, valamint az 1975-ben megrendezendő „A nők nemzetközi éve” előkészületeit. Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet Helsinkiben megtartott első szakasza, s a békeerők Moszkvában összeülő világtalálkozója között sorra került tanácskozáson a női egyenjogúságért vívott harcral összhangban közelítettük meg az európai béke és biztonság megszilárdításáért végzett eddigi munka eredményeit. (MTI)